

T.C.

YARGITAY

HUKUK GENEL KURULU

ESAS NO : 2018/17-138

KARAR NO : 2020/178

K. TARİHİ : 18.2.2020

*** KASKO SİGORTA SÖZLEŞMESİNDEN KAYNAKLANAN TAZMİNAT İSTEMİ (Rizikonun Teminat Kapsamında Bulunduğunun ve Aracın Tam Hasara Uğramış Olduğunun Kabulüyle Aracın Hurdası Davacının Uhdesinde Bırakılmak Suretiyle İkinci El Piyasa Değerinden Sovtaj Değeri Düşülerek Bakiye Miktarı Hükmedilmesi Gerektiği - Aracın Sadece Sovtaj Bedelinin Ödenip Ödenmemesine Yönelik Trafikten Çekilme İşlemimin Yapılmaması Gerekçesiyle Davanın Reddine Karar Verilmesinin Hatalı Olduğu)**

*** ARAÇ ZARAR BEDELİNİN TAMAMEN KARŞILANMASI (Davalı Kasko Sigorta Şirketinin Meydana Gelen Hasar Bedelini Tamamen Polİçe Limitleri İçerisinde Ödeme Yükümlülüğü Altında Olduğu - Sigortalı Araç Hurdasını Sigorta Ettirenin Kendisine Verilmesi İstenmedikçe Sigortacı Tarafından Davacı Sigorta Ettirenin Uhdesinde Bırakıp Hurda Bedelini Tazminattan Düşmesinin Olanaklı Olmadığı)**

*** ARACIN HURDASININ SİGORTALIDA KALMASI (Kasko Sigortasında Aslolanın Araç Zarar Bedelinin Tamamen Karşılanması Olduğu - Sigortalıdan Seçimlik Hakkının Sorulması Aracın Hurdasının Kimde Bırakılacağı Hususunun Sigortalının Tercihine Göre Belirlenmesi Aracın Hurdasının Sigortacıya Bırakılması Yönünde Tercihle Bulunulması Halinde Sigortalının Kasko Sigortası Genel Şartları Gereğince Karayolları Trafik Yönetmeliğinin Kendisine Yüklediği Yükümlülükleri Yerine Getirmesi Gerektiği)**

*** HURDA BEDELİNİN TAZMİNATTAN DÜŞÜLMESİ (Davacı Bakanlığa Ait Ambulansın Onarımının Ekonomik Olmayacağı ve Tam Hasara Uğradığının Belirlendiği ve Sağlık Ulaşım Araçları Hakkında Genelge Hükümleri Gereğince Hasar Bedeli Sigorta Şirketinden Tahsil Edildikten Sonra Kazalı Araç Hakkında 237 S.K. Md. 13 Uyarınca İşlem Yapılarak Aracın Tasfiyesi Sağlanacağından Hurda Tescil Belgesi İbraz Edilemeyeceğinin Bildirildiği)**

237/m.13

Karayolları Trafik Yönetmeliği/m.32,40

Kara Taşıtları Kasko Sigortası Genel Şartları

ÖZET: Dava, kasko sigorta sözleşmesinden kaynaklanan tazminat istemine ilişkindir.

Davacı Bakanlığa ait ambulansın onarımının ekonomik olmayacağı ve tam hasara uğradığı belirlenmiş, davacı Bakanlık vekili Sağlık Ulaşım Araçları Hakkında Genelge hükümleri gereğince hasar bedeli sigorta şirketinden tahsil edildikten sonra kazalı araç hakkında 237 Sayılı Taşıt Kanunu'nun 13. maddesi uyarınca işlem yapılarak aracın tasfiyesinin sağlanacağından hurda tescil belgesi ibraz edemeyeceklerini bildirmiştir. Bu durumda mahkemece, rizikonun teminat kapsamında bulunduğu ve aracın tam hasara uğramış olduğunun kabulüyle aracın hurdası davacının uhdesinde bırakılmak suretiyle, ikinci el piyasa değerinden sovtaj değeri düşülerek bakiye miktara hükmedilmesi gerekirken, aracın sadece sovtaj bedelinin ödenip ödenmemesine yönelik "trafikten çekilme" işlemimin yapılmaması gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir. Bozma kararına uyulması gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

DAVA: 1. Taraflar arasındaki “tazminat” davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, Kütahya 2. Asliye Hukuk Mahkemesince (Ticaret Mahkemesi Sıfatıyla) verilen davanın reddine ilişkin karar davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 17. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Mahkemece Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

2

2. Direnme kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

3. Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

KARAR: I. YARGILAMA SÜRECİ

Davacı İstemi:

4. Davacı vekili 11.03.2013 harç tarihli dava dilekçesinde; davalı ... şirketine kasko poliçesi ile sigortalı olan ambulansın 07.02.2011 tarihinde araba garajında meydana gelen yangında pert olduğunu, poliçede araç için 28.200,00TL ve tıbbi donanım için 33.495,00TL olmak üzere toplam 61.695,00TL değer belirlenmesine rağmen, davalı şirketin eşdeğer özellikteki bir aracın değerinin içindeki tıbbi cihaz hariç olmak üzere 26.000.00TL ve hasarlı olarak sovtaj bedelinin 800,00TL olduğunu, fark olan 25.200.00TL'nin ödeneceğini, tıbbi donanımın ise ayrıca değerlendirileceğini belirttiğini, İl Sağlık Müdürlüğü tarafından ödeme yapılması konusunda yazılan yazıya rağmen hiçbir ödeme yapılmadığını ileri sürerek zarar bedeli olan 61.695,00TL'nin temerrüt tarihinden itibaren uygulanacak reeskont faiziyle birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabı:

5. Davalı vekili 16.04.2013 havale tarihli cevap dilekçesinde; teminatların poliçenin ön yüzünde kayıtlı olduğunu ve müvekkili şirketin gerçek zarar miktarından sorumluluğunun genel ve özel şartlar dahilinde poliçede yazılı limit ile sınırlı olduğunu, ihbar üzerine açılan

hasar dosyasında yapılan tespitlerin 29.05.2012 tarihli yazı ile davacı tarafa bildirilerek hurda belgesinin gönderilmesinin talep edildiğini, hurda belgesi gönderilmeksizin eldeki davanın açıldığını, davacı tarafça aracın rayiç değerinin üzerinde tazminat talep edildiği gibi, sebepsiz zenginleşmeye yol açacak şekilde hurdasının da kendisinde kalmasının talep edildiğini, tıbbi donanıma ilişkin iddianın ise ayrıca ispatlanmasının gerektiğini savunarak davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme Kararı:

6. Kütahya 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin (Ticaret Mahkemesi Sıfatıyla) 19.06.2014 tarihli ve 2013/132 E.,2014/267 K. sayılı kararı ile; kasko sigorta sözleşmesinin yeni araç klotunun tescil tarihinden itibaren 12 aylık süre içerisinde tam hasara uğraması hâlinde uygulanacak bir hüküm olduğu, araç 19.01.2006 tarihinde davacı kuruma tescil edilmiş olduğundan davacı şirketin hurda tescil belgesi ibraz etmekten muafiyetinin bulunmadığı, diğer bir anlatımla yeni bir araç verilmesi şartı ile hurdanın teslim edileceğine ilişkin savunmanın yerinde görülmediği, Kara Taşıtları Kasko Genel Şartlarının iki taraf içinde geçerli olduğu ve davacının kendi iç hukukunu bağlayan 2010/40 Sayılı Genelgesi'nin davalı ... yönünden bağlayıcı sayılamayacağı, bu bakımdan hurdaya teslim edilmesi, hurda tescil belgesi verilmediği ve açıkça verilmeyeceği açıklandığından tam hasara uğrayan aracın sigorta bedelinin davalı tarafından ödenmemesinin yerinde görüldüğü, ambulansın içerisinde bulunan teknik ve tıbbi donanımın hurdasının teslimi şartına bağlanmadığı, ancak davacının mahkemeye gönderdiği 2010/40 Sayılı Genelge'nin D bendi 4/b maddesine dayalı olarak 07.11.2013 tarihli ve 6809 Sayılı yazı ile yeni aracın verilmesi ve ekstra donanımların kasko bedelinin ödenmesini birbirine bağlayıcı şart olarak ileri sürerek hurdayı vermeyeceğini açıkladığından ekstra donanımlarla ilgili tazminat isteminin de davacı yanın kendi üzerine düşen edimini yerine getirmediğinden reddi gerektiği gerekçesiyle sübut bulmayan davanın reddine karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararı:

7. Kütahya 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin (Ticaret Mahkemesi Sıfatıyla) yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

8. Yargıtay 17. Hukuk Dairesince 04.11.2014 tarihli ve 2014/18777 E.,2014/15091 K. sayılı kararı ile;

“...Dava, kasko sigorta sözleşmesinden kaynaklanan tazminat istemine ilişkindir. Kasko Sigortası Genel Şartlarının B.3.3.1.2. maddesi gereği, onarım masraflarının sigortalı taşıtın rizikonun gerçekleştiği tarihteki değerini aşması ve aynı zamanda eksper raporu ile taşıtın onarım kabul etmez bir hale geldiğinin tespit edilmesi durumunda araç tam hasara uğramış sayılır. Aracın tam hasara uğraması hâlinde, sigortacının azami sorumluluk haddini geçmemek üzere hasar anındaki sigorta değeri ödenir. Bu durumda, aracın Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin ilgili maddesi hükümleri doğrultusunda hurdaya ayrıldığına dair hurda tescil belgesi sigorta şirketine ibraz edilmeden araç sahibine sigorta tazminatı ödenmez. Değeri tamamen ödenen araç ve aksamı, talep ettiği takdirde sigortacının malı olur.

Somut uyuşmazlıkta; davacı ... Bakanlığına ait ambulansın onarımının ekonomik olmayacağı ve tam hasara uğradığı belirlenmiş, davacı Bakanlık vekili Sağlık Ulaşım Araçları Hakkında Genelge hükümleri gereğince hasar bedeli sigorta şirketinden tahsil edildikten sonra kazalı araç hakkında 237 Sayılı Taşıt Kanunu'nun 13. maddesi uyarınca işlem yapılarak aracın tasfiyesinin sağlanacağı, bu nedenle hurda tescil belgesi ibraz edemeyeceklerini bildirmiştir.

Bu durumda mahkemece, rizikonun teminat kapsamında bulunduğunun ve aracın pert olduğunun kabulüyle aracın hurdası davacının uhdesinde bırakılmak suretiyle, ikinci el piyasa değerinden sovtaj değeri düşülerek bakiye miktara hükmedilmesi gerekirken davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir...” gerekçesi ile karar bozulmuştur.

Direnme Kararı:

9. Kütahya 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin (Ticaret Mahkemesi Sıfatıyla) 14.04.2015 tarihli ve 2015/92 E.,2015/163 K. sayılı kararı ile; tıbbi donanım ile ilgili tazminat istemi yönünden bozma kararına uyulduğu, hurda bedeli ile ilgili uygulamanın sadece araç hasarını kapsadığından teknik donanım ile ilgili olarak hurda bedelinin verilmesinin gerekmediği, bozma kararında 237 Sayılı Taşıt Kanunu'nun 13. maddesi uyarınca işlem yapılarak aracın tasfiyesinin sağlanacağı savunmasına itibar edilmiş ise de, taraflar arasındaki sigorta sözleşmesinin yeni değer klozu başlığı altında belirtilen şarttan Bakanlığın Taşıt Kanunu gereğince bağışık tutulmasının söz konusu olmadığı gibi gerek mülga, gerekse meri Kasko Sigortası Genel Şartları gereğince hurda belgesinden de bağışık olmadığının düşünülmemeyeceği, tarafların özel hukuka ait sigorta sözleşmesi yönünden kanun önünde eşit olduğu gerekçesiyle araç hasarı ile tazminat istemi yönünden önceki kararda direnilmesine ve davanın esastan reddine, tıbbi donanım ile ilgili tazminat istemi yönünden 33.495,00TL'nin 24.05.2011 tarihinden itibaren işleyecek reeskont faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi:

10. Direnme kararı süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

11. Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; trafik kazası sonucu tam hasara uğrayan araç ile ilgili olarak sigortalı tarafından, hasar bedeli tahsil edildikten sonra 237 Sayılı Taşıt Kanunu'nun 13. maddesi uyarınca işlem yapılarak aracın tasfiyesinin sağlanacağını, bu nedenle hurda tescil belgesi ibraz edilemeyeceğinin bildirilmesi karşısında, aracın hurdasının sigortalının uhdesinde bırakılmak suretiyle hesaplama yapılmasının gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

12. Dava. Kasko sigorta sözleşmesinden kaynaklanan tazminat istemine ilişkindir.

13. Kazanın meydana geldiği ve poliçenin düzenlendiği tarihte yürürlükte bulunan Kara Taşıtları Kasko Sigortası Genel Şartları'nın B.3.3.1.2. maddesine göre; onarım masraflarının sigortalı taşıtın rizikonun gerçekleştiği tarihteki değerini aşması ve aynı zamanda eksper raporu ile taşıtın onarım kabul etmez bir hâle geldiğinin tespit edilmesi durumunda, araç tam hasara uğramış sayılır. Aracın tam hasara uğraması hâlinde, sigortacının azami sorumluluk haddini geçmemek üzere, hasar anındaki sigorta değeri ödenir. Bu durumda, aracın Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin ilgili maddesi hükümleri doğrultusunda hurdaya ayrıldığına dair hurda tescil belgesi sigorta şirketine ibraz edilmeden araç sahibine sigorta tazminatı ödenmez. Değeri tamamen ödenen araç ve aksamı, talep ettiği takdirde sigortacının malı olur. Onarım masraflarının sigortalı taşıtın rizikonun gerçekleştiği tarihteki değerini aşsın veya aşmasın, ağır hasarlı aracın onarımının mümkün olduğunun eksper raporu doğrultusunda tespit edilmiş olması durumunda, aracın Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin ilgili maddesi hükümleri

doğrultusunda trafikten çekildiğine dair “trafikten çekilmiştir” kaşeli tescil belgesi sigorta şirketine ibraz edilmeden araç sahibine sigorta tazminatı ödenmez.

14. Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 32. maddesinde tescil belgesi; aracın teknik özelliklerini, kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşunu ve sahibine ilişkin bilgileri ihtiva eden ve trafik tescil şube veya büroları tarafından düzenlenen belge olarak tanımlanmış ve aracın başkasına satışı veya devri, hurdaya çıkarılması, üzerinde teknik değişiklik yapılması ve kullanım amacının değişmesi hâllerinde kural olarak tescil belgesinin geçersiz sayılacağı belirtilmiştir. Aynı maddede bu kuralın istisnaları; “Üzerinde renk ve teknik değişiklik yapılan veya kullanım amacı değiştirilen araçlara ait tescil belgeleri, sahiplerinin gerekli uygunluğu sağlamaları bakımından Karayolları Trafik Kanunu'nun 32. maddesinin birinci fıkrası gereğince 30 gün süre ile geçerliliğini korur. Hurdaya çıkarılan araçların "hurdaya çıkarılmıştır" şerhi konularak sahiplerine verilen tescil belgeleri, araçların hurda olarak satışlarında sahiplik belgesi olarak kullanılır.” şeklinde düzenlenmiştir.

15. Hurdaya çıkarılan, satılan veya devredilen resmi taşıtlar ile ilgili Yönetmelik'in 40. maddesinde düzenleme yapılmış olup; “Ekonomik ömrünü doldurma ya da tahsis edildiği hizmet konusunun kalmaması nedenleriyle, gerek kamu kurum veya kuruluşları gerekse Maliye Bakanlığınca satışı yapılacak olan resmi taşıtların satışı yapılmadan önce, taşıtın maliki olan kurum tarafından trafik tescil şube veya bürolarında trafikten çekme veya hurdaya ayırma işlemi yaptırılması zorunludur.

Trafikten çekme veya hurdaya ayırma işlemi için; 237 Sayılı Taşıt Kanununun 13. maddesi gereğince düzenlenen, taşıtın hizmet dışı bırakıldığını gösteren raporun eklendiği bir yazı ile trafik tescil şube veya bürolarına müracaat edilir.

5

Rapordaki kayıtlara ve talebe göre;

a-) Tescil belgesine "hurdaya çıkarılmıştır" kaydı konulur ve bu durum bilgisayar kayıtlarına işlenir. Hurdaya ayrılmış olan taşıtlar tamir edilmiş olsalar dahi yeniden tescil edilemezler.

b-) Ekonomik ömrünü doldurduğundan ya da tahsis edildiği hizmet konusunun kalmamasından dolayı satışı öngörülen taşıtlar için trafikten çekme işlemi yapılır. Bu taşıtlar; muayenesi yaptırılmak ve tescil için gerekli diğer belgeler de istenilmek suretiyle, satış işlemi yapan kurum veya kuruluş tarafından düzenlenmiş olan satışa ilişkin belge esas alınarak, alıcısı adına tescil edilir. Trafikten çekilmiş taşıtları satın alanlar, bir ay içinde trafik tescil şube veya bürolarında adlarına tescil ettirmek zorundadırlar. Bu şekilde tescil edilen araçlara mevcut plaka numaralarının kullanılmasının mümkün olmadığı durumlarda yeni bir plaka numarası tahsis edilir.

c-) Alıcıların bir ay içinde trafik tescil şube veya bürolarına müracaat etmemeleri halinde, aracın önceki maliki olan kurum veya kuruluşun müracaatı üzerine satış tarihi itibarıyla alıcısı adına mevcut plakası üzerinden resen tescil işlemi yapılır.” hükmüne yer verilmiştir.

16. 237 Sayılı Taşıt Kanunu'nun “Taşıtların Satılabilmesi” başlıklı 13. maddesinde ise; bu Kanun'un konusuna giren taşıtların satılabilmesinin, ya tahsis edildiği hizmet konusunun artık kalmamış olmasına veya ekonomik ömrünü doldurmuş bulunmasına bağlı olduğu belirtilmiş ve bu taşıtların ekonomik ömürlerini doldurmuş olmaları hâlinin ilgili dairesinin teklifi üzerine Karayolları veya Devlet Su İşleri idaresinden bir makine uzmanı, kurumun yetkili bir personeli ile trafik teşkilatından bir uzmandan teşekkül edecek komisyon tarafından verilecek raporla

belirtilerek, bu raporların kurumun bağı olduğu bakanlıkların tasvibine sunulacağı, taşıtların yürürlükte bulunan hükümlere göre satılacağı düzenlenmiştir.

17. Yukarıda açıklanan hükümlerden de anlaşılacağı üzere; davalı kasko sigorta şirketi meydana gelen hasar bedelini tamamen poliçe limitleri içerisinde ödeme yükümlülüğü altında olup, sigortalı araç hurdasını, sigorta ettirenin kendisine verilmesi istenmedikçe, sigortacı tarafından davacı ... ettirenin uhdesinde bırakıp hurda bedelini tazminattan düşmesi olanaklı değildir. Zira kasko sigortasında aslolan araç zarar bedelinin tamamen karşılanmasıdır. Bu nedenle sigortalıdan seçimlik hakkının sorulması, aracın hurdasının kimde bırakılacağı hususunun sigortalının tercihiine göre belirlenmesi, aracın hurdasının sigortacıya bırakılması yönünde tercihte bulunulması halinde sigortalının KSGŞ'nin B.3.3.2.2 maddesi gereğince Karayolları Trafik Yönetmeliğinin kendisine yüklediği yükümlülükleri yerine getirmesi gerekir.

18. Somut uyuşmazlıkta, davacı ... Bakanlığına ait ambulansın onarımının ekonomik olmayacağı ve tam hasara uğradığı belirlenmiş, davacı Bakanlık vekili Sağlık Ulaşım Araçları Hakkında Genelge hükümleri gereğince hasar bedeli sigorta şirketinden tahsil edildikten sonra kazalı araç hakkında 237 Sayılı Taşıt Kanununun 13. maddesi uyarınca işlem yapılarak aracın tasfiyesinin sağlanacağından hurda tescil belgesi ibraz edemeyeceklerini bildirmiştir. Bu durumda mahkemece, rizikonun teminat kapsamında bulunduğu ve aracın tam hasara uğramış olduğunun kabulüyle aracın hurdası davacının uhdesinde bırakılmak suretiyle, ikinci el piyasa değerinden sovtaj değeri düşölerek bakiye miktara hükmedilmesi gerekirken, aracın sadece sovtaj bedelinin ödenip ödenmemesine yönelik "trafikten çekilme" işlemimin yapılmaması gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesi doğru görölmemiştir.

19. Hâl böyle olunca; yerel mahkemece, Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

6

20. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

SONUÇ: Açıklanan nedenlerle;

Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulüyle direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun geçici 3. maddesi atfıyla uygulanmakta olan 1086 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429. maddesi gereğince **BOZULMASINA**, aynı Kanun'un 440. maddesi gereğince kararın tebliğinden itibaren on beş gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 18.02.2020 tarihinde oybirliği ile karar verildi